

MA 1st Semester Examination, 2011

SANSKRIT

PAPER—SAN-102

Full Marks : 40

Time : 2 hours

Answer all questions

The figures in the right-hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

1. वेदमन्त्राः सार्थाः निरर्थाः वेति त्रिषयः सोदाहरणं सायणौक्तदिशा
आलोच्यताम् । 10

अथवा

वेदः पौरुषेयः अपौरुषेयः वा इति सयुक्तिकं सायणोक्तदिशा
आलोच्यताम् ।

2. कठोपनिषदि वर्णितं नचिकेतसः प्रथमवरस्वरूपं विशदीक्रियताम् । 10

अथवा

अधोलिखितेषु कयोश्चित् द्वयोः देवनागरीलिपिं व्यवहृत्य
संस्कृतभाषया सप्रसङ्गव्याख्यां कुरुत — 5 × 2

(a) शान्तसंकल्पः सुमना यथा स्याद्वीतमन्युर्गौतमोमाभिमृत्योः ।
त्वत्प्रसृष्टं माभिवदेत्प्रतीत एतत्रयाणां प्रथमंवरं वृणे ॥

(b) अनुपश्य यथा पूर्वं प्रतिपश्य तथाऽपरे ।
सस्यमिव मर्त्यः पच्यते सस्यमिवाऽजायते पुनः ॥

(c) न जायते म्रियते वा विपश्चिन्
नायं कुतश्चिन्न बभूव कश्चित् ।
अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो
न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥

3. अधोलिखितासु निरुक्तपंक्तिषु किमपि द्वयं यास्कदिशा
व्याख्यायताम् — 7 × 2

(a) समाम्नायः समाम्नातः स व्याख्यातव्यः ।

(b) इन्द्रियनित्यं वचनं औदुम्बरायणः ।

(c) अविद्यमाने सामान्येऽप्यक्षर-वर्ण-सामान्यान्निर्ब्रूयात् ।

(d) षड्भावविकारा भवन्तीति वाष्यरिणिः ।

4. यास्काचार्यमनुसृत्य अधोलिखितेषु कस्यापि पदद्वितयस्य निर्वचनं
देवनागरीलिपिं व्यवहृत्य संस्कृतभाषया क्रियताम् — 2 × 3

आचार्यः, वाक्, वीरः, नदी ।